

Številka: 0610-12/7-90

Z A P I S N I K

7. seje Komisije Skupščine Republike Slovenije za ustavna vprašanja, ki je bila 18. septembra 1990 ob 9.00 uri v salonu, v poslopiju Skupščine Republike Slovenije, Šubičeva 4, Ljubljana.

prisotni: predsednik dr. France Bučar, podpredsednika Miran Potrč in Vitodrag Pukl;

člani: Roberto Battelli, Ludvik Gumilar, Ciril Kolešnik, Boštjan Kovačič, Darja Lavtižar-Bebler, Andrej Magajna, Tone Peršak, dr. Ciril Ribičič, Vilijem Sekereš, Danijel Starman, dr. Franc Zagožen, Zvone Žagar;

Sejo je vodil predsednik komisije dr. France Bučar.

Odsotni: Tone Anderlič, Danilo Bašin, Ivan Bizjak, Franko Juri, Mojmir Ocvirk, dr. Rajko Pirnat, dr. Primož Rode, dr. Leo Šešerko, dr. Ludvik Toplak, Zdravko Zabukovec;

Ostali prisotni: Jernej Rovšek, Anton Tomažič, Lojze Janko, Pavle Svete, Janez Janša, Tina Bitenc-Pengov in Štefka Kučan.

Predlagan in sprejet je bil naslednji

d n e v n i r e d :

1. odobritev zapisnikov 5. in 6. seje komisije;
2. obravnava pripomb iz javne razprave o osnutku ustavnih amandmajev XCVI do XCVIII k ustavi Republike Slovenije in oblikovanje predloga amandmajev;
3. obravnava in določitev predloga:
  - a.) ustavnega zakona za izvedbo ustavnega amandmaja XCVI k ustavi Republike Slovenije;
  - b.) ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev XCVI in XCVII k ustavi Republike Slovenije na področju ljudske obrambe;

4. amandmaji XLIX do LXXIII k ustavi SFRJ in ustavni zakon za izvedbo amandmajev XLIX do LXXIII k ustavi SFRJ - oblikovanje predloga stališč Skupščine Republike Slovenije;
5. obravnava drugih predlogov in pobud za spremembo ustave Republike Slovenije;
6. vprašanje statusa Slovenije kot države;
  - imenovanje delovne skupine za pripravo predloga stališč in sklepov o urejanju bodočih mednacionalnih odnosov na območju Jugoslavije.

Clani so s sklicem seje prejeli naslednja gradiva:

K 1. točki dnevnega reda

- osnutka zapisnikov 5. in 6. seje komisije;

K 2. točki dnevnega reda

1. mnenje Predsedstva Republike Slovenije k osnutku ustavnih amandmajev;
2. predloge dr. Lovra Šturma z dne 15.8.1990;
3. predloge Jureta Piškurja (Danska) z dne 5.9.1990 glede civilnega služenja vojaške obveznosti;
4. pripomba Oddelka za ljudsko obrambo občine Maribor z dne 6.9.1990;
5. pripombe strank DEMOS-A Kranj, ki jih je posredoval predsednik skupščine občine Kranj z dne 7.9.1990;
6. mnenja sodnikov Ustavnega sodišča Slovenije z dne 10.9.1990 št. S 22/90-2;
7. mnenje Stranke za enakopravnost občanov z dne 6.9.1990;
8. mnenje Sveta za SLO in DS skupščine občine Metlika;
9. nekatera vprašanja in mnenja ob osnutku ustavnih amandmajev k ustavi Republike Slovenije, ki jih je posredoval Milan Baškovič z dne 8.9.1990;
10. pripombe in predlogi Matevža Krivica z dne 10.9.1990;

Komisiji za ustavna vprašanja so sporočili, da k osnutku ustavnih amandmajev in k delovnemu besedilu osnutka ustavnega zakona za izvedbo amandmaja XCVII, nimajo pripomb:

- Svet za SLO in DS SO Ljubljana-Vič Rudnik;
- Svet za SLO in DS SO Mozirje;
- Svet za SLO in DS SO Dravograd;
- Svet za SLO in DS SO Hrastnik;
- Sekretariat za ljudsko obrambo SO Ravne na Koroškem;
- Svet za SLO in DS SO Jesenice;
- Sekretariat za ljudsko obrambo SO Murska sobota.

K 3. a točki dnevnega reda

- delovni osnutek ustavnega zakona za izvedbo ustavnega amandmaja XCVI k ustavi Republike Slovenije, ki ga je za sejo komisije predložil Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije;

K 3. b točki dnevnega reda

- delovno besedilo osnutka ustavnega zakona za izvedbo ustavnega amandmaja XCVII je objavljeno v Poročevalcu števil. 13/90;
- osnutek ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev XCVI in XCVII k ustavi Republike Slovenije na področju ljudske obrambe, ki ga je komisiji predložil Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije.

K 4. točki dnevnega reda

- amandmaje XLIX do LXXIII k ustavi SFRJ in ustavni zakon za izvedbo amandmajev XLIX do LXXIII k ustavi SFRJ,
- mnenje Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije.

K 5. točki dnevnega reda

- predlog trideset delegatov, članov poslanskega kluba ZSMS - Liberalne stranke za začetek postopka za spremembo ustave Republike Slovenije.
- predlog za začetek postopka za spremembo ustave SFRJ tridesetih poslancev vseh treh zborov skupščine glede združevanja dela in sredstev družbene reprodukcije z dne 19.7.1990;
- pobuda kluba poslancev SDZ (zanje delegatka v DPZ Spomenka Hribar) za spremembo ustave Republike Slovenije glede simbolov države republike Slovenije z dne 5.7.1990;
- pobuda za spremembo ustave SFRJ poslanca SDSS v DPZ Andreja Magajne z dne 30.7.1990;

Gradiva, ki so jih člani komisije prejeli na klop:

- pregled in povzetek pripomb k osnutku ustavnih amandmajev XCVI do XCVIII k ustavi Republike Slovenije iz javne razprave;

- dodatni predlog Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije k delovnemu osnutku ustavnega zakona za izvedbo ustavnega amandmaja XCVI k ustavi Republike Slovenije;
- predlog Kluba poslancev Socialdemokratske stranke Slovenije za spremembo in dopolnitev ustave Republike Slovenije;
- pripombe sekretariata za ljudsko obrambo občine Novo mesto na osnutek ustavnih amandmajev XCVI do XCVIII k ustavi Republike Slovenije, delovno besedilo ustavnega zakona za izvedbo ustavnega amandmaja XCVII.

***

Seja komisije je razvidna iz neredigiranega in neavtoriziranega magnetogramskega zapisa te seje.

Ad 1

Osnutka zapisnikov 5. in 6. seje ustavne komisije sta bila sprejeta v predlaganem besedilu.

Ad 2

Komisija je obravnavala pripombe iz javne razprave k osnutku ustavnih amandmajev XCVI do XCVII, ki so bili v skladu s sklepi zborov v razpravi do 10/9-1990.

Komisija za ustavna vprašanja je prejela pripombe in predloge naslednjih predlagateljev: Predsedstva Republike Slovenije, dr. Lovna Šturma, Ljubljana; Jureta Piškurja, Kbenhavn, Danska; Oddelka za ljudsko obrambo občine Maribor; strank Demosa, Kranj; sodnikov Ustavnega sodišča Republike Slovenije; Stranke za enakopravnost občanov, Ljubljana; Sveta za SLO in DS SO Metlika; Milana Baškoviča, Ljubljana; Matevža Krivica, Spodnje Pirniče; kluba poslancev Socialdemokratske stranke Slovenije in Sekretariata za ljudsko obrambo občine Novo mesto. Komisija je prejela tudi več sporočil, zlasti s strani pristojnih občinskih upravnih organov, v katerih ti sporočajo, da k obravnavanim amandmajem nimajo pripomb.

Komisija je obravnavala pripombe in na tej podlagi sklenila predlagati v celoti novo besedilo amandmaja XCVI na podlagi naslednjih izhodišč:

- prve točke osnutka tega amandmaja, ki povzema besedilo deklaracije o suverenosti države Republike Slovenije, ni potrebno vključevati v ustavno besedilo;
- iz pravnega sistema Republike Slovenije naj se izključijo tiste določbe zveznih predpisov, za katere tako določi Skupščina Republike Slovenije, na podlagi politične volje, izražene v

deklaraciji o suverenosti države Republike Slovenije. Kriterij skladnosti z ustavo in zakoni je preozek, saj republika doslej s svojimi predpisi posameznih področij sploh ni urejala;

- kateri zvezni predpisi, sprejeti do uveljavitve tega amandmaja, se v Republiki Sloveniji ne bodo uporabljali, bo skupščina določila z ustavnimi zakoni (enim ali več); zvezni predpisi, sprejeti po uveljavitvi tega amandmaja, pa bodo veljali v Republiki Sloveniji šele, ko bo Skupščina k njim dala soglasje (jih ratificirala).

Glede amandmaja XCVII komisija ni podprla pripomb, da naj bi pri imenovanju in razrešitvi komandanta teritorialne obrambe Slovenije imela neposredni vpliv Skupščina Republike Slovenije, saj bi to posegalo v ustavno opredeljene odnose med organi v republiki in prejudiciralo rešitve na tem področju v prehodnem obdobju do sprejetja nove slovenske ustave. Vpliv skupščine na tem področju je mogoče zagotavljati tudi na druge načine.

Komisija je sprejela pripombe k amandmaju XCVIII, ki opozarjajo, da zadnji amandma, ki določa podlago za sprejem izvedbenih ustavnih zakonov, ni potreben, ker takšno podlago že daje samo besedilo ustavnega amandmaja XCVI ter zato, ker vsebuje pooblastilo za sprejem ustavnega zakona že samo besedilo drugega odstavka 435. člena ustave Republike Slovenije.

Na tej podlagi je komisija predlagala naslednje besedilo predloga ustavnih amandmajev XCVI in XCVII k ustavi Republike Slovenije:

"Ti amandmaji so sestavni del ustave Republike Slovenije in začnejo veljati z dnem njihove razglasitve.

AMANDMA XCVI

1. V Republiki Sloveniji se ne uporabljajo določbe ustave SFRJ, ki niso v skladu z ustavo Republike Slovenije.
2. Skupščina Republike Slovenije z ustavnimi zakoni določi, katere določbe zveznih zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov zveznih organov, sprejetih do uveljavitve tega amandmaja, se ne uporabljajo v Republiki Sloveniji.
3. Zvezni zakoni, sprejeti po uveljavitvi tega amandmaja, veljajo v Republiki Sloveniji, ko da k njim soglasje Skupščina Republike Slovenije.
4. S 1. točko se dopolni 1. točka amandmaja XCII k ustavi Republike Slovenije in V. poglavje drugega dela ustave Republike Slovenije; z 2. točko se dopolni 322. člen ustave Republike Slovenije; s 3. točko se dopolni 1. točka amandmaja LXIX k ustavi Republike Slovenije.

AMANDMA XCVII

1. Skupščina Republike Slovenije z zakonom ureja način služenja vojaškega roka in druga vprašanja vojaške obveznosti.
2. Predsedstvo republike imenuje in razrešuje komandanta teritorialne obrambe Slovenije.
3. S 1. točko se dopolni 3. točka prvega odstavka 321. člena ustave Republike Slovenije; z 2. točko pa se dopolni 378. člen ustave Republike Slovenije."

Ad 3

Komisija je obravnavala delovni gradivi obeh ustavnih zakonov, ki ju je predložil za sejo komisije Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije ter pripombe iz javne razprave k delovnemu osnutku ustavnega zakona za izvedbo ustavnega amandmaja XCVII k ustavi Republike Slovenije, ki je bil v razpravi skupaj z osnutkom ustavnih amandmajev.

K 3a:

Komisija je ugotovila, da je potrebno predloženi delovni osnutek ustavnega zakona uskladiti z besedilom predloga ustavnega amandmaja XCVI, kot ga je predlagala komisija ter vključiti v ustavni zakon tudi tiste zvezne predpise, ki so bili sprejeti po uveljavitvi deklaracije o suverenosti države Republike Slovenije. Komisija je bila seznanjena, da bo Izvršni svet na tej podlagi predlagal dopolnitev besedila ustavnega zakona.

V razpravi je bilo odprto vprašanje obsega področij, na katerih se posamezni zvezni predpisi v Republiki Sloveniji ne bi več uporabljali. Omenjena so bila področja deviznega sistema, davčnega sistema, področja "velikih tehnoloških sistemov" v Jugoslaviji in razvoja manj razvitih območij v Jugoslaviji. Izražena pa je bila tudi bojazen, da bi v republiki lahko imeli težave zaradi pravnih praznin, ki bi nastale na primer na področjih sistema državne uprave in državne varnosti. Konkretni predlogi za spremembe besedila ustavnega zakona v teh smereh na seji niso bili oblikovani.

Predstavniki Izvršnega sveta je na seji pojasnil, da so pri obsegu področij, na katerih se zvezni predpisi ne bi več uporabljali, poleg drugih kriterijev upoštevali tudi, na predlog pristojnih resornih organov, možnosti, da se spremembe na predlaganih področjih tudi dejansko realizirajo. Pristojni upravni organi zagotavljajo, da s sprejetjem tega ustavnega zakona v republiki ne bo težav zaradi morebitnih pravnih praznin.

Komisija je z utemeljitvami Izvršnega sveta soglašala in menila, da se je potrebno v tem trenutku opreti na strokovna gradiva, ki jih je pripravil Izvršni svet v sodelovanju s pristojnimi strokovnimi organi.

Glede obrazložitvev je bilo opozorjeno, da ne izhajajo iz enakega pristopa, saj se ponekod utemeljuje nasprotje s pravnim sistemom

republike, ponekod pa kriterij primernosti predpisa za Slovenijo. Posebej je bilo omenjeno, da je potrebno dopolniti obrazložitev prenehanja veljavnosti zakonov, ki urejajo odlikovanja v tem smislu, da se s predlaganimi rešitvami ne posega v pridobljene pravice; urediti pa je potrebno vprašanje postopkov za dodelitev odlikovanj, ki so v teku.

Na seji je komisija sprejela naslednje dopolnitve predloženega besedila ustavnega zakona za izvedbo ustavnega amandmaja XCVI k ustavi Republike Slovenije:

1. V 1. členu se črta besedilo: "ki so bili izdani pred uveljavitvijo deklaracije o suverenosti države Republike Slovenije."
2. V 6. členu se črta besedilo: "ob sprejemanju republiškega proračuna".
3. Variantni dodatek k 4. členu delovnega osnutka se nadomesti z novim 4.a členom v besedilu, kot ga je predlagal Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije v predlogu z dne 13/9-1990.

K 3b:

Komisija je obravnavala pripombe, ki so bile podane v javni razpravi k delovnemu osnutku ustavnega zakona za izvedbo ustavnega amandmaja XCVII k ustavi Republike Slovenije. V besedilu, kot ga je predlagal Izvršni svet je zajeta ureditev celotnega področja ljudske obrambe na podlagi ustavnih amandmajev XCVI in XCVII.

Komisija ni podprla predlogov, ki so šli v smeri menjanja odnosov med republiški in zveznimi organi na področju ljudske obrambe tudi v času vojne ali v neposredni vojni nevarnosti, ker to v prehodnem obdobju do ureditve teh vprašanj z novo ustavo, to ni potrebno.

Komisija je sprejela na predlog predstavnika Izvršnega sveta naslednje predloge za spremembe delovnega osnutka ustavnega zakona:

1. V drugem odstavku 2. člena se črta besedilo: "v miru in v izrednih razmerah pa le s soglasjem Predsedstva Republike Slovenije.
2. Črta se 11. člen delovnega osnutka.
3. Na koncu uvodnega odstavka 13. člena se doda besedilo: "ter določbe naslednjih predpisov:"

Črta se prvih pet alinej 13. člena.

***

Komisija je menila, da sta predlagana ustavna zakona, skupaj s spremembami in dopolnitvami, ki jih je sprejela komisija, po vsebini primerna za oblikovanje predloga. Komisija je bila seznanjena, da bodo poleg Izvršnega sveta tudi nekatera delovna telesa obravnavala in oblikovala dopolnitve k besedilom obeh ustavnih zakonov, zato bo komisija oblikovala prečiščeni besedili predlogov ustavnih zakonov na naslednji seji, ki bo še pred sejami zborov 27/9-1990.

Ad 4

Komisija je obravnavala amandmaje XLVI do LXXII k ustavi SFRJ in ustavni zakon za njihovo izvedbo, ki ju je sprejel Zvezni zbor Skupščine SFRJ na seji dne 8. avgusta 1990 in jih posredoval v soglasje skupščinam republik in avtonomnih pokrajin.

Izvršni svet Skupščine Republike Slovenije je k amandmajem posredoval mnenje, v katerem meni, da niso izpolnjeni pogoji za dajanje soglasja Skupščine Republike Slovenije k posameznim točkam oziroma k posameznim amandmajem k ustavi SFRJ. Po določbi 401. člena ustave SFRJ določi Zvezni zbor dokončen predlog akta o spremembi ustave potem, ko dobi mnenja skupščin vseh republik in avtonomnih pokrajin. Po prvem odstavku 402. člena ustave SFRJ je sprememba zvezne ustave sprejeta, ko se z besedilom, ki ga sprejme Zvezni zbor, strinjajo skupščine vseh republik in avtonomnih pokrajin. Skupščina SR Srbije pa je sprejela zakon o prenehanju dela Skupščine SAP Kosovo in Izvršnega sveta Skupščine SAP Kosovo, s katerim so se vse pravice in dolžnosti pokrajinske skupščine prenesle na Skupščino SR Srbije.

V nadaljevanju Izvršni svet ugotavlja, da predloženo besedilo amandmajev ni upoštevalo večine predlogov Skupščine Republike Slovenije, ki jih je ta posredovala v svojem mnenju. Izvršni svet navaja posamezne točke amandmajev in amandmaje, ki po njegovem mnenju niso sprejemljivi ob upoštevanju dosedanjih stališč skupščine.

Na novo so bili oblikovani amandmaji LII, LIV in LXVII. Komisija je, na podlagi mnenja Izvršnega sveta, in po njihovi obravnavi menila, da tudi ti amandmaji v predlaganem besedilu za Republiko Slovenijo niso sprejemljivi.

***

Na tej podlagi je Komisija sklenila predlagati zborom Skupščine Republike Slovenije, da sprejmejo naslednji

"S K L E P :

Skupščina Republike Slovenije ne more odločati o soglasju k amandmajem XLIX do LXXIII k ustavi SFRJ, ker predlog amandmajev ni določen v skladu z ustavo SFRJ.

S tem sklepom se seznanila Skupščina SFRJ.

OBRAZLOŽITEV:

V skladu s 401. členom ustave SFRJ določi Zvezni zbor Skupščine SFRJ predlog amandmajev po tem, ko dobi mnenja vseh republik in avtonomnih pokrajin k osnutku amandmajev. Ker Skupščina SAP Kosovo v Zveznem zboru Skupščine SFRJ ni mogla posredovati svojega mnenja, predlog v Zveznem zboru ni bil določen v skladu z ustavo SFRJ, zato Skupščina Republike Slovenije o njem ne more odločati.

Skupščina Republike Slovenije izraža prepričanje, da se z odložitvijo odločanja o amandmajih k ustavi SFRJ ne ovira uveljavljanje političnega pluralizma, svobodnih večstrankarskih volitev, uveljavljanje svoboščin in pravic človeka in državljana ter sproščanje gospodarske pobude v Jugoslaviji, kar dokazujeta republiki Slovenija in Hrvatska, ki sta že uveljavili oziroma uveljavljata spremembe na teh področjih."

Ad 5

Komisija je obravnavala predloge pooblaščenih predlagateljev in pobude za spremembo ustave Republike Slovenije.

Zbori Skupščine Republike Slovenije so na sejah dne 18. julija 1990 ob obravnavi predloga trideset delegatov, članov poslanskega kluba ZSMS-Liberalne stranke za začetek postopka za spremembo ustave Republike Slovenije, sprejeli sklep, v katerem predlagajo, da naj se vsi pooblašчени predlogi in vložene pobude zberejo in vključno z obravnavanim predlogom obravnavajo v okviru nadaljnje razprave o spremembi ustave Republike Slovenije. Zbori so zato preložili sklepanje o obravnavanem predlogu za začetek postopka za spremembo ustave Republike Slovenije na eno od prihodnjih sej oziroma na nadaljevanje seje (Družbenopolitični zbor.).

Komisija je prejela v obravnavo: predlog trideset delegatov, članov poslanskega kluba ZSMS-Liberalne stranke; predlog za začetek postopka tridesetih poslancev vseh treh zborov Skupščine glede združevanja dela in sredstev družbene reprodukcije, z dne 19.7.1990; pobudo kluba poslancev Slovenske demokratične zveze (zanje delegatka v Družbenopolitičnem zboru Spomenka Hribar) za spremembo ustave Republike Slovenije in pobudo za spremembo ustave Republike Slovenije glede volitev nosilcev javnih funkcij v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti, ki jo je dal Andrej Magajna, delegat SDSS v Družbenopolitičnem zboru.

Komisija je v razpravi ugotovila, da bi novi predlogi za spremembo republiške ustave, glede na predviden postopek sprejemanja, časovno sovpadali s postopkom sprejemanja nove ustave, ki ga je Skupščina Republike Slovenije že začela s sprejemom predloga Predsedstva Republike Slovenije.

Komisija je zato sklenila predlagati zborom, da ne sprejmejo nobenega novega predloga za začetek postopka spreminjanja ustave Republike Slovenije. Komisija je tudi predlagala, da naj se vsi predlogi in pobude za spremembo republiške ustave upoštevajo ob sprejemanju nove ustave Republike Slovenije.

Ad 6

Uvodno je predsednik komisije dr. France Bučar seznanil člane komisije z dosedanjimi razgovori o vprašanjih, ki zadevajo statusna vprašanja Republike Slovenije kot države in v tem okviru glede morebitnega sklepanja konfederalnih povezav, z predstavniki Republike Hrvatske. Vsebina informacije je razvidna iz magnetogramskega zapisa te seje.

Komisija je soglašala s predlogom, da se z informacijo seznanijo delegati v zborih ter da naj Skupščina RS sprejme stališča in sklepe o urejanju bodočih mednacionalnih odnosov na območju Jugoslavije.

Komisija je za pripravo osnutka stališč in sklepov o urejanju bodočih odnosov imenovala naslednjo delovno skupino:

1. Miran Potrč, podpredsednik ustavne komisije;
2. Lojze Janko, član Izvršnega sveta Skupščine Republike Slovenije, republiški sekretar za zakonodajo;
3. Anton Tomažič, predsednik Zakonodajno-pravne komisije Skupščine Republike Slovenije;

Dogovorjeno je bilo, da delovna skupina takoj pristopi k proučitvi vprašanj in pripravi osnutek stališč in sklepov, ki bi jih komisija najprej predložila v razpravo poslanskim klubom političnih strank v skupščini. Na podlagi tako obravnavanega gradiva bi nato ustavna komisija na prihodnji seji oblikovala predlog stališč in sklepov in ga predložila v sprejem zborom Skupščine Republike Slovenije, za seje 27.9.1990.

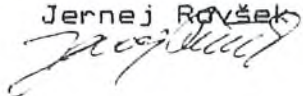
***

Glede priprave delovnega osnutka nove slovenske ustave je bilo dogovorjeno, da se takoj pospeši delo, da bi se osnutek ustave lahko čimprej dal v javno razpravo. Komisija je sklenila, da bo delovni osnutek nove ustave obravnavala na prihodnji seji, še pred sejami zborov 27.9.1990. "Gradivo za novo slovensko ustavo skupaj z delovnim osnutkom" je že v obravnavi v poslanskih klubih.

***

Seja je bila zaključena ob 12.20 uri.

S e k r e t a r
J e r n e j R o v š e k

P r e d s e d n i k
d r . F r a n c e B u č a r

